

Testament van mijn Heeren ende Vrow van Batenborch
Anno XVc LVI (1556)

In den Name ons Heeren Amen.

Wyr Herman van Bronckhorst, Heere tot Batenborch ende Stein etc. ende Petronella van Praet, Vrouwe ter zelven plaetsen, doin condt ende bekennen oepentlicken midts desen, dat wij aenmerckende die cranckheyt ende broosheyt der minschelicker naturen zoe dat niet zekerder en es dan der doot ende niet onzekerder dan die ure der selver, ende waer bij ons niet en gevalle afflivich te woirden, zonder dispositie ende ordinantie van onssen lesten wille ende testamente vanden guederen die wij, nae onssen beijder afflivicheyt achter laten zullen, ende hoe oft in wat manieren die selve op onsse kinderen succederen ende onder hen gedeijlt ende gehouden zullen woirden, eerst gemaickt te hebben.

Achternvolgende den brieven van Octroy bij onsen aldergenadichsten Heer den Romischen Keyser, etc. ende onssen genadig(en) Heere den Bisschop van Ludick (Luik) ons verleent ende gegunt onse testament, lesten ende uuytersten wille gemaickt ende geordineert hebben ende midts desen maicken ende ordineren in formen vueghen ende manieren hier nae volgende, wederroepende, casserende ende anichillerende midts desen alle ende yegeliche testamenten, codicillen ofte dispositien ende ordinantien van lesten ende uuytersten willen, bij ons beyden tsamen oft eynen yegelicken van ons besonde(r) enichssins voir dach ende datum van desen gemaickt oft geordineert.

Willende dese tegenwoirdige ordinantie ende dispositie te zijn ende te verblijven onse testament, lesten ende uuytersten wille, tselve van machten ende worden te subsisteren ende sijne effecte te sorteren ende waer nae onsse kinderen ende erfgenamen hen oick zullen behoiren te reguleren ende tevreden te houden opde penen en(de) conditien bij ons hier onder daer op geordineert. Bevelende onse zielen wanneer die duer wille des almechtigen uuyt deser werelt overlijden zullen, Godt den Heere haeren schepperen ende onsse lichamen ter Christlicher begraeffenissen latende tot den bouwe der Cathedrael kercken van // Sinte Lambrechts tot Ludick, eenen Hornse postulaetz gulden eens te betalen.

Inden eersten zoe ordineren, maicken ende willen wij testamentmekeren, dat die langstlevende van ons beyden zijne leven lanck gedurende hebben, besitten ende gebruycken zal alle onsse guederen, hoicheyden, heerlicheyden, huyseren, leen ende eygen guederen, niet daer van uuytghescheiden, zoe waer oft in wat plaetse die gelegen muegen zijn, oft wat nature van recht die sorteren, tsamen mit allen baeten, proeffijten ende renthen daeraff comende ende alsoe wij testamentmekeren die selve nu tertijt possideren ende gebruyken; met oick den guederen, die wij noch binnen onsser beyder leven tsamen gelden ende verkrijgen mochten. Welcke guederen voirs(chreven) nae doit ende afflivicheit des langstlevende van ons beyden, vallen, erven succederen ende toebehoiren zullen, in vuegen ende manieren hieronder verclaert, volgende insgelijx zoe willen ende ordineren wij dat die langstlevende van ons byden hebben ende behalden zal, alle onse geryde mobile ende bewechlicke have ende guederen als golt, zilver, gesmolten oft ongesmolten, gemunt oft ongemunt, greyne ende koeren op den solder, in berghe oft schuren, voirt alle huysraedt, tappisserien, lijnwaet, wolle, tin, ijser, cooper, houtwerck, haemen, huysraedt oft gereyt goet soude moegen noemen in alle plaetsen ende huysen die bevonden zullen woerden, ons toebehoorende; mit oick alle schulden dy men ons alsdan schuldich zal moegen zijn, het zij in processe hangende ongedecideert, oft gedecideert ende noch onbetaelt moecht zijn, omme den langstlevende van ons beyden daer mede zijnen vrijen wille te moegen doen, te ordineren, te gheven ende te disponeren zoe hem dat goeduncken ende believen zal. Dyes zal die langstlevende van ons beyden gehouden wesen onse kinderen eerlicken nae huer lieden staet ende qualiteyt te onderhouden; die selve oick ten huwelick te bestaeden, als huer lieden proeffijnt compt ende hem goetduncken zal.

Item wij ordineren ende willen dat nae onser beyder afflivicheyt ghelijck voirs(chreven) Wilhelm onse outste zoen erfflick ende eewelick hebben ende besitten zal, die heerlickheyt van Batenborch, slodt, stadt ende dat alinge landt, alsoe ick dieselve van den Romischen Rijk te leen houde, met oick die heerlickheyden ende ghoden van Loir Horssen ende Linden, oick alle die landen, renthen ende hoeffe die wij tsamenderhant daerinne ghecost ende vercregen hebben, mit allen den opcomelingen, baeten ende proeffijten van leen ende erffgoeden, in alle der vuegen gelijk wij die selve gepossideert zullen hebben, ende die mitter doit ruymen zullen.

Noch ordineren ende willen wij dat Wilhem onse zoen voirs(chreven) nae onser beyder doot ende aflivicheyt erfflick ende eewelick hebben, ende besitten zal dat huijs ende heerlickheyt van Stein zoo ick die te leene houde van onse genadige heere den bisschop van Ludick als grave tot Loon. Voirt alle ander erff ende renthen inder zelve heerlickheyt off daeromtrent liggende, dewelke onder't voirs(chreven) leen nyet begrepen en zijn. Oick die gherichtsbancke van Valtvucht (Waldfeucht), ende dat in alsulcker vuegen ende manieren als die zelve heerlickheyt mij van mijnen vader zeliger aengestorven es.

Noch zoe zal Wilhem onse zoen nae onsser beyder doot ende afflivicheijt erfflicken ende eewelicken hebben besitten ende behalden die thiende van Oeyen, zoo wyr die aldaer liggende hebben. Desgelijx oick den hoff op Heppert in Maese ende waele mit allen zijnen toe ende ingehoerenden ghuederen nyet daer van uuytgescheiden. Daer en tegens zoe zal Wilhem onsse zoen voirs(chreven) alsdan schuldich ende gehalden zijn, uuytrichten ende te betalen, zijnder zuster van Voegelsanck, off ingebreecke van haer, der selver kindt of kinderen boven alsulcke somme als die heer van Vogelsanck van ons heeft, ende //daeraff hij ons belaeft heeft jaerlix die renthe te betalen ghelijck allet claerder blijktt in de vershrivingen ende brieven achter ons berustende die somme van drye duysent gulden Brabans eens, het en waer dat wij binnen onssen leven alsulcke drie duysent gulden Brabans onsser voirs(chreven) dochter van Vogelsanck of haren kinderen gegeven ende betaelt hedden; ende daer mede zoe zal onsser dochter van Vogelsanck haer huwelix ghoet ende vurwarde al betaelt ende voldaan zijn.

Noch zoe zal Wilhem onsse zoen voirs(chreven) schuldich ende gehalden wesen te gheven ende te betalen zijnder zuster Zwen canonesse tot Berghen, ende zijnder zuster Margrieten tot vollysse van huerliede huwelick iegelick die somme van vier hondert gulden Brabans jaerlixer renthen ende dye renthe te moegen lossen ten hondert zesse. Ende hen alsdan daeraff goede ende sufficiente assignatie doen tot der affloessingen toe hier mede zoe zullen onsse dochteren Zwen ende Margariete gehelick vertegen zijn van alle vaderlicke ende moederlicke successie ende zoe verre als eenighe van dese twe onse dochteren hen ten huwelicken staet begheven nae huers selffs raet, buyten vuerweeten ende wille van huerlieden broeders ende naesten vrienden ende niet aen huerlieden ghelijck, zoo en zal die selve hebben maer een hondert gulden Brabans jaerlix voor haer legittime portie ende die ander drie hondert gulden jaerlix zullen comen ende erven op onssen zoen Willhem voirs(chreven).

Item off gevielle bijden Wille des Almechtigen dat Zwen ende Margriet onse dochter of eenich van hen beyden gehylickt of ongehylickt wesende afflivich woerden sonder wettighe geboirte achter te laten, soe zullen alsulcke vier hondert Brabans gulden jaerlix, als hun broeder Willem yegelick van hen beyden gegeven oft noch te gheven heeft, aen ende op hem Willem succederen ende blijven, ende // niet deylbaer wesende onder andere huerlieden broederen ende zusteren.

Noch zoe zal onse zoen Willem schuldich ende gehouden zijn te betalen ende te gheven George van Moerkercke zijnen neve twee hondert Carolus gulden jaerlix des voirs(chreven) Georgen leven lanck gedurende, ende niet langer te betalen te alle halve jaren hondert gulden omme hem te beter daer mede te moegen onderhouden, ende dat allet achtervolgende den brieven die Georgen daeraff van ons beziegelt heeft.

Item wij besetten, gheven ende ordineren Caerle onsse tweeden zoene, omme nae onsser byder

doot ende afflivicheyt erfflick ende eewelick te hebben en te behalden doch op conditie hierna beschreven volgende die Heerlickheyt van Wesberendrecht mit alle tgeene ick van keijserlijke majesteit. als grave van Holland te leene houdende bin, daer toe oick alle dat eygen lant, moelen ende voirt wes wij aldaer hebben ende in dat leene niet begrepen en staet, ghelijck wij die selve mitter doot ruymen zullen, mit oick tgeene daer noch aencommen ende aenwassen mach.

Noch zal Caerle onsse zoen voirs(chreven) nae onssen beyder doot ende afflivicheyt erstlick hebben ende behalden, dat huys ende heerlickheyt van Wiche (Wijche) mitten bosch, hoff, heitgraefsschap eygen luyden, overmueden in alles, zoe wij de selve gegolden ende vercregen hebben van Jacob van Gale. Oick alle tgeene dat wij voirt daer inne gegolden ende verkregen hebben, des zal Willem onse zoen voirs(chreven) schuldich ende gehalden zijn wanneer hij des versoecht zal woirden op alsulck ghoet en heerlicheyt te renuntieren tot behoeff zijns broeders mit allen den ghoeden ende proffijten daertoe behoirende. Oft ingevalle hij daer inne weygerlick weere ende zulcke renuntiatie niet doen en wilde, soe // ordineren ende willen wy dat Caerl onsse zoen erfflick ende eewelick hebben, bezitten ende gebruycken zal, dat huys ende heerlickheyt van Steyne in alle der maeten ende vuegen zoe wir tselve huys ende heerlickheit Stein onssen voirs(chreven) zoen Willem hierboven geordineert ende gegeven hebben; ende zal die voirs(chreven) Willem alsdan daeraff geheelick frustreert ende exheredeert zijn ende bliven.

Noch zal die voirs(chreven) Caerle nae onsser beyder afflivicheyt erfflick ende eewelick hebben ende behalden een huys staende tot Niemegen inde Rodderstraete tegens Sint Anthonis Roest oever genoempt het hoff van Batenborch.

Item wij besetten, gheven ende ordineren Dierick onse derden zoene, dat hij nae onsser beyder doot ende afflivicheyt erfflick ende eewelick hebben, halden ende besitten zal alle die gustense guederen niet daeraff uuytgescheiden in aller vueghen als wij die selve mitter doot ende onsser afflivicheyt ruymen zullen.

Daer toe zal hij noch erfflick ende eewelick hebben alsulcke hondert golt gulden jaerlix als wij geldende hebben op den Toll te Lobich (Lobith) toebehoorende mijnen genadige heere den hertoge van Cleve, noch zal onsse zoen Willem zijnen broeder Dierick alle jaer totter affloessingen toe betalen uuyt der heerlickheyt ende goeden van Stein, hondert goude gulden, die selve heerlicheyt ende goeden van Stein, midts desen daer mede belastende ende verobligerende ende zal Willem voirs(chreven) die loesse daeraff moegen doen alst hem gelieft, mit der sommen van twee duysent goudt gulden eens. Item waert zaeck dat die van Vloodorp of yemant anders, ons yet van desen gustense guederen mit recht affwonnen, dat selve zal onsse voirs(chreven) zoen // Willem zijnen broeder Dierick verrichten ende mits betalinge recompenseren het zij in renthe of ander erffe uuyt der heerlickheyt ende ghoeden van Stein voirs(chreven); die selve in sulcken gevalle daermede belastende ende verobligerende.

Item wij ordineren, gheven ende besetten onse jongsten zoen Gijsbert omme nae onser beyder doot ende afflivicheyt erfflick ende eewelick te hebben, besitten, gebruycken ende behalden alle die guederen ende renthe die wij jaerlix op Huekelom hebben, geldende met daeraff uuytgescheiden mit conditien oft zich bevonde hier naemaels bij decisie vanden processe als wij hebben tegens die erfgenamen van den heere van Huekelom, die selve ghuederen jaerlix nyet werdt te zijn of uuyt te bringen die somme van zeven hondert Carolus gulden, soe zal Willem onse zoen schuldich ende gehalden zijn, zijnen broeder Gijsbert alsulck gebreck jaerlix te betalen totter volder ende geheelder sommen van zeven hondert carolus gulden, ende dat uuyt allen zijns Willems guederen, die selve daer mede verobligerende ende verbindende. Des zal Willem, dat gebreck als hij, in sulcken gevalle, moet uuytrichten ende betalen aen zijnen broeder moegen afloessen ende quyteren voerden penninck zesthiene. Item of Willem onsse zoen afflivich woerdt zonder wettige kinderen achter te laten, zoe zal

die heerlickheit van Batenborch in leen ende eygen guederen sterven ende succederen op Caerle zijnen broeder, insgelix oick die thyende van Oeijen ende den Hoff op Heppert in sulcker vuegen die selve parthien van ghoeden onssen zoen Willem hier voor geordineert zijn ende hij die selve mitter doot ruymen zal. Ende die heerlickheit ende ghoeden van Stein in aller vuegen alsoe hier voer verhaelt staet, ende Willem onse zoen, mitter doot ruymet, zullen // alsdan vallen ende succederen op onsen zoen Dierick.

Des zoe zal Caerle onse zoene in sulcken gevalle schuldich ende gehouden wesen zijne zuster Zwen, canonesse tot Bergen, te gheven tot haeren huwelick ghelick voer verhaelt es, uuyt die heerlickheit van Batenborch ende alle zijne ander goeden vier hondert carolus gulden jaerlix te loessen gelijk voirs(chreven) zoe verre die nyet uuytgericht noch betaelt en zijn.

Desgelijckx zal Dierick onse zoene gehouden wesen zijnder zuster Margriete tot haren huwelyck als voirs(chreven) te gheven uuyt die heerlickheit van Stein ende allen zijnen anderen guederen vier hondert carolus gulden jaerlix te loessen gelijk voirs(chreven) bij alsoe verre die alsdan noch nyet uuytgericht ende betaelt en zijn. Ende zal Dierick voirs(chreven) daer bij oick gehouden wesen zijnen neve George van Moerkercken zijn leven lanck gedinende ende niet langer in twee terminen jaerlickx te betalen twee hondert carolus gulden ghelijck voirs(chreven) staet. Ende alsdan zoe zullen die gustende guederen, erven ende succederen aen ende op Gijsbert onssen zoen, daer toe oick die hondert goude gulden jaerlix op den Tol te Lobich.

Item waert zake dat Caerle onse zoene sterve ende afflivich worde zonder wettighe geboirte achter te laten voir Willem zijnen broeder, zo zal die heerlickheit van Wesberendrecht ende dat huijs ende ghoet te Wijche item die hondert goudt gulden op den Tol te Lobich ende dat huijs te Niemegen vallen ende succederen op onssen zoen Dierick; ende alsdan zoo zullen die gustende guederen sterven ende erven op onssen zoen Gijsbert, ende in sulcken gevalle zal Gijsbert voirs(chreven) uuyt die Huelomse guederen niet meer behalden dan vijffhondert gulden brabant jaerlix. Ende die reste van dyen zal toevallen ende succederen op onssen zoen Willem of den gheenen die nae hem Heer tot Batenborch wesen zal.

Item // waert dat Dierick onse zoene afflivich woerde voir einighe van zijnen broeders zonder wettighe geboirte achter te laten, soe sullen die gustende guederen aenvallen ende succederen op zijnen broeder Gijsbert, ende die twee hondert goudt gulden jaerlix te weten op den Tol van Lobich ende uuyt Stein op zijnen broeder Caerle. Ingevalle dat Gijsbert onse zoene afflivich woerde zonder wettighe geboirte achter te laeten, voir eyniche van zijnen broeders voirs(chreven),soo sullen alle sijne guederen, niet daer van uuytgescheiden, succederen ende vallen op Caerle ende Dierick zijnen broederen om halff ende halff onderhon te deyen zonder yemants wederseggen.

Item waert dat Caerle onse zoene afflivich woerde voir Willem zijnen broeder, ende Willem daer nae sterve zonder wettighe geboirte achter te laeten, soe zullen die heerlicheiden van Batenborch ende Stein mit allen honnen toe ende in gehorenden guederen gelijk Willem onse zoen die mitter doot ruymen zal, vallen ende succederen mitten lasten hier voer daer op ghestelt ende geordineert, wesende zoe verre daer noch eenighe op stonden, op Dierick zijnen broeder; ingevallē Dierick noch ongehuwelickt es ende die heerlickheyden van Westberendrecht, Wijche ende die gustende guederen zullen tsamen staen ende succederen op zijnen broeder Gijsbert. Waer ingevallē Dierick onse zoene gehylickt ware soe sullen die heerlickheit van Batenborch, die thiende van Ooijen ende Hof op Heppert vallen ende succederen op Dierick onse zoen voirs(chreven), tot allen den anderen guederen die hem bij ons hier voer geordineert ende gemaickt zijn; ende die heerlickheit mitten guederen van Stein zal vallen ende succederen op Gijsbert onsen zoen tot allen die guederen hem hier voer geor // dinert, des zoe zullen die twee ghebruederen die lasten van huerlieden zusteren huwelix ghoet oick dye lijffrenthe van George van Moerkercke halff ende halff voldoen ende betalen, zoe verre die noch te loessen ende te betalen staen.

Item oft alle vier onse zoenen voirs(chreven) afflivich zonder wettige geboirten achter te laten, zoe zullen alle die voirs(chreven) guederen niet daer van uuytgescheyden vallen, succederen ende erven, zoo hier nae volcht, te weten: die heerlicheyd van Batenborch mit alle daer toe ende ingehoerenden guederen, niet daervan uuytgescheyden, alsoe hier voer verclaert staet zal vallen ende succederen op Zwen, onsse dochtere, indyen zij noch in den leven es; ende die heerlickheyd ende guederen van Stein voirs(chreven) zal vallen ende succederen op onse dochter Margriete; ende die guederen die Caerle, Dierick ende Gijsbert onse zoenen binnen den leven van huerlieden broeder Willem gehadt ende gepossideert hebben, die selve zullen alle tsamen erven ende succederen op onse dochter Catheline.

Item indyen Zwen onse dochter afflivich woirden es voir desen val ende successie, soe sullen Batenborch ende Steine beyde sterven ende succederen op Margriete, onse dochtere; maer oft Zwen gehijlickt es geweest ende wettighe geboirte achtergelaten heeft, soe zal Margriete alsulcke geboirte kindt of kinderen van huerde zuster Zwen uuyt bejide desen heerlickheyden voirs(chreven) jaerlix totter affloessingen toe gehouden wesen te betalen, duysent gulden brabans die selve heerlickheyden ende guederen daer mede verbaliserende; ende zal men die affloessinge der duysent gulden alle tijt moegen doen mitter sommen van zestien duysent gulden brabans eens. Ende oft Margriete afflivich woerde zonder wettighe geboirte achter te laten voir // desen val ende successie soe zal die heerlicheyd van Stein voirs(chreven) insgelijx erven ende succederen op Zwen, onse dochtere; maer indijen Margriet wettighe geboirte achter laet, soe zal Zwen haerder zuster Margarieten kindt oft kinderen jaerlix uuyt den selven guederen betalen duysent gulden brabans, aff te loessen ende te quiteren zoe voirs(chreven) es. Ende off Catheline onse dochter afflivich woirde voer ende eer haer vier broeders voirs(chreven) ende wettighe geboirte achter liete, soe zullen alle die guederen ende gedeilten van Carl, Dierick ende Gijsbert voirs(chreven) vallen ende succederen op onse dochter, oft dochteren alsdan in den leven wesende midts daer uuyt ghevende ende betalende onsser voirs(chreven) dochter Cathelinen kindt oft kinderen die somme van thien duysent gulden brabans eens.

Item wij ordineren ende willen dat die kinderen van Zwen ende Margariete, onse dochteren, nae doot ende afflivicheyd van huerlieden moederen zullen staen, in stat ende plaetse van huerlieden afgestorven moederen ende succederen in allen alsulcke guederen alzoe wij hen die selve hier voer geordineert hebben.

Item wij ordineren ende willen dat Wilhem onse zoen, Willem Scher onse bottelgier, die stom es, zijne leffdagen zal onderhouden van cost ende clederen, ende nae afflivicheyd van Willem onse zoen zal tselve gehouden wesen te doen die nae hem heere tot Batenborch wesen zal. Desgelijckx zoe zal Willem onse zoen voirs(chreven), ende nae hem zijne erffgenamen, schuldich ende gehouden wesen, Philips de Croepel tot Stein alle jaer zijn leven lanck gedurende te gheven en te betalen uuyt der heerlicheyd ende guederen van Stein, ein mudde roggen tot zijn broetkoeren.

Item off bij wille des Almechtigen wij testamentmakeren beyde afflivich woirden zonder die armen // van Batenborch ende Stein binnen onssen leven eerst bedacht oft eenighe aelmissen geordineert te hebben, soo ordineren ende willen wij dat onse zoen Willem gehalden zal wesen den armen van Batenborch te gheven ende te doen distribueren in aelmessen jaerlickx alsulcke acht malderen roggen, die wij in erfpacht geldende hebben, te weeten: alle hochtijden twee malder. Desgelijckx zal men den armen van Stein ouch alle jaer ten eewighen daghen in aelmessen gheven uuyt der heerlicheyd ende guederen van Stein twelf malder roggen te distribueren alle vier hoichtijden drye malder, die voirs(chreven) heerlicheyd ende guederen daer mede belastende.

Item oft wij beide testementmakeren afflivich woerden voer ende alear onse zoenen Dierick ende Gijsbert vijff ende twintich jaren oudt waren, soe ordineren ende willen wij, dat alle huerlieden goeden zullen blijven en wesen in handen ende bewarenisse van huerlieder

mombaren ende tutoers die de selve regieren ende ontfangen zullen; behoudelick dat die voirs(chreven) mombaren ende tutoers gehouden zullen wesen, die renthen baten ende proeffijten jaerlix daer aff comende aen ander erffe ende renthe te appliceren tot proeffijte der selver kinderen en daeraff rekeninge ende reliqua te doen alsoo behoirt. Maar als Dierick ende Gijsbert voirs(chreven) uuyt die pagie comen zoo zullen huerlieden mombaers hen alsdan yegelick gheven alle jaer twee hondert gulden Brabans om huerlieden daer mede te onderhouden ende dat totter tyt zij tot hunnen vijff ende twintich jaeren gecomen zullen wesen. Oft nu gevielle dat Caerle onse zoen hem totten geestelicken staet begeve, soo willen wij, ende ordineren, dat alsulcke portie ende gedeilte van guederen nyet daeraff uuytgescheiden, alsoo hem sulx bij ons, midts desen geordineert ende toegevuecht es, alsdan staen ende succederen // zal aen ende op zijnen broeder Dierick, ende die guederen die Dierick hier voer geordineert zijn, zullen allen tsamen staen ende succederen op zijnen broeder Gijsbert. Ende uuyt die Huekelomse guederen die wij onsen zoen Gijsbert hier voer geordineert hebben, sal onse zoen Caerl alsdan zijne leven lanck hebben alle jaer twee hondert gulden brabans, die zelve goeden daermede belastende, ende die resten van die Huekelomse guederen behouwen wij voir ons omme daeraf bijden langstlevende van ons bijden zijnen vrijen wille te moegen doen ende gheven dyen hem believe ende goetduncken zal. Maer oft alsdan gebuerde dat onse drie ander zoenen afflivich woerden zonder wettighe geboirte achter te laten, zoo zullen alle huerlieden goeden ende heerlicheiden hoedanich die gelegen zijn ende hier boven verclaert staen niet daeraff uuytgescheiden, vallen ende succederen aen ende op Caerle huerlieden broeder voirs(chreven) zoe verre hij die aenverden wilt ende een huysfrouw trouwen, zijns gelijkke, omme den stamme in eeren te onderhouden. Ingevallye hij des geestelicken staets in eeniger manieren verlaten mocht worden. Maar of die voirs(chreven) Caerl geestelick wilde blijven, of oick anderssins aflivich woerde, zonde(r) wettighe geboirte te procreeren en achter te laten, soe sullen alle die voirs(chreven) guederen vallen ende succederen, ghelijck in sulcken gevalle hier voer genoeg verhaelt ende geordineert es, ende zal onse voirs(chreven) zoen Caerl alsdan hebben uuyt allen den guederen die op onse dochter Catheline erven ende succederen zullen erfflick ende eewelick, alle jaer vijff hondert gulden Brabans, alsulcke guederen in craft van desen daermede belastende ende verbindende, ende dat boven noch andere twee hondert Brabans gulden jaerlix hem op de Heukelomse guederen geassigneert. // Van welcken vijffhondert Brabants gulden wij testamentmakeren voirs(chreven) hem volcomen macht ende auctoriteyt gheven, midts desen, te moegen disponeren, ordineren of ewech gheven, zoo hem believe ende goetduncken zal, behoudelyk eenighe geestelickheyt, cloostere ofte godshuijsen hoe men die noemen mochte.

Item of wij testamentmakeren beyde afflivich woerden zonder voordr dispositie oft ordinantie maken van onssen guederen dewelcke wij gereservert hebben tot wille van langstlevende van ons beyden,soo ordineren ende willen wij dat alsulcke guederen niet daeraff uuytgescheyden nae onsser beyder afflivicheyt vallen ende succederen zullen aen ende op onsen zoen Willem bovengenoempt; dair tegens hij oick alle onse schulden gehouden zal wesen te betalen, zonder sijne broederen oft zusteren eenichssins daer mede te belasten. Voirt zoe willen wij ende ordineren, oft gevielle dat eenich van onssen kinderen voirs(chreven) hen ten huwelick bestaeden aen ongelijcke personen ende buyten wetten wille ende consent van den langstlevende van ons byden, ofte oick insgelijx nae afflivicheyt van ons beyden buyten der naester vrienden raet, dyen selven institueren wij voor haer legittime portie uuyt allen onssen guederen die somme van hondert goudt gulden jaerlix ende exherederen hen van die reste die welke accresteren zal den gheenen die wij alsulcke guederen toegevuecht ende geordineert hebben. Ingevallye die selve afflivich weer woerden, dyes zal hij oick gehouden wesen alsulcke hondert goudt gulden jaerlickx daer uuyt te betalen.

Item wij willen oick ende ordineren dat egheen van onssen kinderen eenighe van huerlieden guederen hier voir genoempt wesende nyet en zullen mueghen belasten, versetten, //

verobligeren, noch vercoopen, zij en hebben eerst wettighe geboirte alt zijnde vijfthien jaren het en waere in heeren ofte lijffs noeden, ende sulx alsdan te muegen doen met raedt ende advijs van huerlieden naesten vrienden. Ende waer bij dat dese onse dispositie ende ordinantie van testamente lesten ende uuytersten willen, in alle zijnen puncten, clausulen, donatien ende erfdeilungen van den ghoeden hoedanigh die wesen muegen ende naeder afflivicheyt van den langstlevende van ons byden bevonden zullen wesen, te beter ende volcomelicker onderhouden woerde, soe eest dat wij testamentmakeren voirs(chreven) in cracht, viguer, ende tot confirmatie van allen sgeens voirs(chreven) es onse kinderen tsamen ende een yegelick der selver bezunder in alsulck deel ende portie van guederen hem hier voer in desen onsen testamente geordineert, als onse wettighe ende rechte erfgenamen institueren en instellen in alle der bester formen, vuegen ende manieren, zoe wij sulx eenichssins zouden kunnen ofte muegen doen. Ende ingevalle eenighe van onssen kinderen in toecomende tijden zich rebelleerden tegens dese voirs(chreven) ordinantie ende dispositie van onssen testamente, oick tegens die tochte ende tgebruycke van onssen erfguederen ende donatie van mobile guederen wij den langstlevende van ons beyden geordineert ende gegeven hebben ende oick hem niet en wilde te vreden houden ende te contenteren met alsulcke portie ende partaeghe vanden guederen hem bij ons hierinne geordineert ende onsen erfgename geinstitueert. Alsulcke onwillighen ende rebellen institueren wij voor huerlieden legittieme portie uuijt allen onssen guederen daer zij legittime in zouden muegen hebbe, die somme van hondert gouden gulden jaerlix, ende exherederen huer vande reste dewelcke // ,ccresceren ende wij testamentmakeren midts desen ordineren ende willen dat toevallen ende succederen zal aen ende op de ghene die wij alsulcke guederen hierinne geordineert hebben. Ingevalle die rebellen ende onwillige afflivich weeren woirden, die zelve daer inne onse erfgenamen instituerende als voer tot ende bij alsulcke portie ende gedeelte van guederen daer hij bij ons innegestelt es. Die welcke oick gehouden zal wesen, ende wij midts desen verobligeren te gheven alsulcken onwilligen, zijne legittime portie voirs(chreven). Alle welcke puncten, clausulen, conditien, ordinantien ende erfdeylingen van guederen, oick institutie ende exheredatie der selver, alzoe hier voer in desen onssen tegenwoirdigen testament, lesten ende uuytersten wille genoechsam ende int lange verclaert staen.

Wij Herman van Bronckhorst heere tot Batenborch ende Stein, ende Petronella van Praet, vrouwe ter zelven plaetsen, oentlicken midts desen declareren van machten ende worden te zijn, te subsisteren, ende ernstelicken verstaen ende willen alsoe gehalten hebben ende te verblijven voir ein goet oprech testament, naeden rechten van testamenten, codicillen, donatien ende ghiften die doitshalven geschieden, ofte in eenigen andere vuegen ende manieren zoe dan die testamenten, lesten ende uuytersten willen naeden selven rechten, statuten, ordinantien, off lansgewoente tbeste subsisteren ende volstaen moegen ende van machten ende worden verblijven, niettegenstaende eynigen clausulen ende solempniteyten, bij geschreven rechte, leenrechte of anderen geordineert ende gestatueert die hierinne vergheten waren ende duer de welcke datmen dese onse tegenwoirdige ordinantie van testament lesten ende uuytersten wille casseren ende te nyeten bringen // mochte ofte zijnen curs ende effecte impedieren reserverende dat die lestlevende van ons beyden dese onse ordinantie ende dispositie van testamente zal moegen veranderen langen ende kortten tot voordeel off achterdeel van eenich van onssen kinderen, bij codicille ofte anders alsoe ende wanneer hem des uuyt bewechlicken oirsaken ghoetduncken zal zonder yemants wederseggen. Welcke veranderinghe wij testamentmakeren voirs(chreven) dan aldus ende nu alsdan voir onsen uuytersten wille, vast, stedich ende van werden gehalten willen hebben. Gevende die een den anderen van ons beyden die lestlevende oick volcomen macht omme twee executoers van elcker zijden een der naeste vrienden, meest bequaem te moegen stellen ende nomineren, omme beyden selven alle onse guederen voirs(chreven) inventarizert te woerden ende voirts nae luyde onsen testaments ende uuytersten wille tusschen onssen kinderen voirs(chreven)

getruwelick uuytgericht te worden als wij testamentmeken hon lieden des betrouwen ende zij den Almechtigen Ghodt antwoordt daer van gheven willen, sonder argelist of bedroich. In oirconde der waerheyt zoe hebben wij testamentmeken voirs(chreven) het inhouden van desen onsen testamente ende uuytersten wille eendrachtelicken verclairt ende gedichteert ende bij Johan Crieckelman van Pauslicke ende Keyserlicke auctoriteyten openbaren ende bij den Raidt van Brabant ghezwoeren Notar(is) in desen papyren bladeren doen schrijven ende mit onssen gewoenlicken name ende hantschrift onder op spatium van desen geteekent. Ende hebben daerbij versoicht den voirs(chreven) notarien omme tselve oick mede te onderteekenen. Geschiet op onssen huijse tot Stein den een ende dertichsten dach Januarij anno domini XVc zesendevijftich.

Onderteekent. H.Batenborch, Pietronelle van Praet.

Ende ick Johan Crieckelman van Pauslick ende Keyserlijcke auctoriteyten openbaer ende bij den Raedt van Brabant gezworen Notarius, hebbe dit tegenwoirdich testament met mijnder hant geschreven ten versuecke der testamentmeken oick onderteekent. Actum ut supra.

Jo Crieckelman ad permissum Notarius Publicus
Requisentum per Concilium Brabant admiss.

Verklarende woordenlijst:

accresteren	aanwassen, toenemen
aflivick	dood, versterven
assignatie.....	schriftelijke aanwijzing op betaling
bottelier.....	keldermeester, wijnkellner
brabans.....	geldwaarde
brieven van octroy.....	grondwet als geschenk door een monarch
casserende.....	vernietigen, ongeldig verklaren
codicil.....	aanhangsel bij een testament
confirmatie.....	bevestiging, opneming
consent.....	toestemming
contenteren.....	tevreden stellen
decideren.....	uitspraak doen, besluiten
decisie.....	beslissing, besluit
dispositie.....	testament, schikking, beschikking
executoer.....	uitvoerder van de laatste wil
exherideren.....	onterven
frustreren.....	verijdelen, teleurstellen
gelden.....	kopen, aankopen
geordineert.....	geordend
greijne.....	graan
horsen.....	buitengebied
huerlieden.....	van hun, hun eigen
impedieren.....	belemmeren
institueren.....	stichten, instellen, onderrichten
item.....	evenzo, insgelijks
malder.....	inhoudsmaat voor graan
mombaer.....	voogd
octroij.....	recht om belasting te heffen
ordinantie.....	regeling, schikking
pagie.....	het kind zijn
partaeg.....	opdeling
possideren.....	bezitten, in eigendom hebben
procreeren.....	voorttellen, kinderen verwekken
rebelleerden.....	in opstand komen
rebellen.....	weerspannigen
recompenseren.....	belonen, vergoeden
reliqua.....	achterstallige schuld
renuntieren.....	afstand doen

solemniteiten.....plechtigheden
spatien.....ruimte
subsisteren.....bestaan, zijn onderhoud hebben
succederen.....opvolgen, overgaan op
tutoer.....opvoeder, opleider
verobligeren.....zich verplichten
viquer.....kracht
voirs(chreven).....vorengenoemd
yegeliche.....ieder(e)